

Beleidsplan (hoog)begaafdheid

Versie 2018

Inhoudsopgave

Inleiding

Hoofdstuk 1: De doelgroep

Hoofdstuk 2: Signalering en diagnostiek

Hoofdstuk 3: Aanpassing in de leerstof

Hoofdstuk 4: Plusklas

Hoofdstuk 5: Kangoeroeklas

Hoofdstuk 5: Vervroegde doorstroming/ versnellen

Hoofdstuk 6: Bijzondere leerlingenzorg

Hoofdstuk 7: Tijdspad

Inleiding

De afgelopen jaren zien we steeds meer categorieën leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De leerlingenzorg wordt daardoor complexer.

De visie van de CSG De Waard is dat kinderen zoveel mogelijk binnen de eigen scholen het juiste onderwijs krijgen aangeboden. Dit thuisnabije onderwijs zorgt ervoor dat de (hoog)begaafden intensief blijven samenwerken met de maatschappij. We willen kinderen opleiden die kunnen functioneren in een snel veranderende samenleving. Deze kinderen hebben behoefte aan extra ondersteuning die in niveaus ingedeeld kan worden.

Niveau -2

Aangepaste doelen: kinderen die met behulp van een eigen leerlijn eigen beoogde resultaten behalen.

Niveau -1

Drijfvermogen: de kinderen die met behulp van de basisinstructie + verlengde instructie de beoogde resultaten behalen.

Niveau 0

Basisgroep: de kinderen die met behulp van de basisinstructie de beoogde resultaten behalen.

Niveau 1

Verdieping: de kinderen die met een kortere instructie als de basisinstructie de beoogde resultaten behalen.

Niveau 2

Verdieping: de kinderen zonder basisinstructie werken aan ingeperkte oefenstof (compacten), zodat er meer tijd en ruimte ontstaat voor extra opdrachten.

Het uitgangspunt van De Kriekenhof is de ondersteuning voor (hoog) begaafden zoveel mogelijk binnen de groepen te organiseren. Dit vraagt inspanning en organisatievermogen van de leerkracht. Door het werken volgens een model van zelfstandig werken creëren we tijd voor deze extra ondersteuning in de klas. Soms wordt er gekozen voor een combinatie van ondersteuning binnen en buiten de groep. De groep (hoog)begaafde leerlingen vraagt ook om een eigen aanpak. In dit beleidsplan zal een stuk achtergrondinformatie gegeven worden over (hoog)begaafdheid, o.a. hoe de signalering en diagnosticeren plaatsvinden. Ook het onderwijs aan deze leerlingen, de uitgangspunten en mogelijkheden van de plusklas en de toelatingscriteria worden in dit beleidsplan genoemd.

Hoofdstuk 1: De doelgroep

Om duidelijk aan te kunnen geven voor welke leerlingen dit beleidsplan bedoeld is, is het allereerst van belang het verschil te weten tussen de volgende begrippen:

- Hoogbegaafd. Deze leerlingen hebben een IQ boven de 130 en beschikken ook nog over een aantal specifieke persoonskenmerken.
- Hoogintelligent. Deze leerlingen hebben een IQ boven de 130, maar zij beschikken niet over de persoonskenmerken die kenmerkend zijn voor begaafden.
- Begaafd. Deze leerlingen hebben een IQ tussen de 115 en de 130. Daarnaast beschikken ze over een aantal specifieke persoonskenmerken, alleen minder sterk dan hoogbegaafden.
- Intelligent. Deze leerlingen hebben een IQ tussen de 115 en de 130. Zij beschikken niet over de persoonskenmerken die kenmerkend zijn voor begaafden.
- Ontwikkelingsvoorsprong. Bij kleuters kan je nog niet spreken van hoogbegaafdheid, omdat de kleuters zich sprongsgewijs ontwikkelen. Een kleuter kan dus een tijdelijke voorsprong hebben. Daarom wordt de term ontwikkelingsvoorsprong gebruikt.
- Talent op één gebied. Deze leerlingen hebben op één gebied behoefte aan een uitdagend onderwijsaanbod.

Kerpel, A. (2014)

Kenmerken van hoogbegaafden zijn te verdelen in twee groepen: Leervermogen en Gedrag.

Leervermogen

- Hoge intelligentie
- Snel van begrip
- Grote algemene interesses
- Taalvaardig
- Hoog leertempo, grote denk- en leerstappen
- Verworven kennis goed toepassen
- Goed geheugen
- Doorvrager en waarnemer
- Groot analytisch inzicht en probleemoplossend vermogen
- Creativiteit en originaliteit
- Denkt buiten reguliere kaders

Gedrag

- Geestelijk vroegrijp (of wekken de indruk daarvan)
- Sterk rechtvaardigheidsgevoel
- Perfectionistische instelling
- In staat tot zelfreflectie
- Zoekt ontwikkelingsgelijken in oudere kinderen
- Accepteert regels en tradities niet klakkeloos, maar bevraagt ze
- Grote behoefte aan autonomie

Kerpel, A. (2014)

Wij richten ons met dit beleid op de begaafde en hoogbegaafde leerlingen.

Hoofdstuk 2: Signalering en diagnostiek

Voor signalering en diagnostiek van (hoog)begaafde leerlingen volgen wij de SIDI-3 (Kuipers, J. & De Bruin-de Boer, A., 2016) *Protocol voor signalering en diagnosticering van intelligente en (hoog)begaafde kinderen in het primair onderwijs*.

Signalering

- Stap 1.A. Lijst bij aanmelding
De intern begeleider vult deze lijst met de ouder in tijdens het verlengde intake gesprek.
- Stap 1.B. De jaarlijkse signalering
De leerkracht vult deze lijst in de eerste twee schoolweken in. Het doel van de eerste twee weken is vanwege het feit dat leerlingen zich heel snel aanpassen aan de nieuwe groep/ leerkracht en daardoor gewenst gedrag kunnen laten zien. De leerkracht vult alleen de kenmerken in die zij ziet. Tips voor het invullen en om items 'leeraspecten' zichtbaar te krijgen zijn te vinden op bladzijde 20 en 21 van het Protocol voor signalering en diagnosticering van intelligente en (hoog) begaafde kinderen in het primair onderwijs (Kuipers, J. & De Bruin-de Boer, A., 2016). Na het invullen bespreekt de leerkracht deze lijst met de intern begeleider en de leerkracht van de plusklas. Adviezen en tips van de leerkracht van vorig schooljaar zijn besproken tijdens de groepsbespreking/ groepsoverdracht van vorig schooljaar. De intern-begeleider neemt deze aandachtspunten mee in het overleg met de plusleerkracht.
- Stap 1.C. Initiatief van ouders
Op verzoek van ouders gaat de leerkracht samen met de intern begeleider in gesprek met de ouder.

Diagnose

- Stap 2. De oudervragenlijst
De intern begeleider stuurt ouders, na overleg met leerkracht en ouders, de oudervragenlijst. De digitaal ingevulde oudervragenlijst wordt teruggestuurd naar de intern-begeleider. De intern-begeleider koppelt de resultaten (evt. via de leerkracht) terug naar ouders.
- Stap 3. De leerkrachtdiagnose
De leerkracht vult digitaal een vragenlijst in.
- Stap 4. Toetsgegevens
De intern- begeleider beschrijft het functioneringsniveau van de leerlingen. Hierbij wordt niet verder getoetst. Functioneringsniveau wordt gebruikt als startpunt voor compacten en verrijken.
- Stap 5. De leerlingvragenlijst
De intern-begeleider neemt de vragenlijst bij de leerling af.

Hoofdstuk 3: Aanpassing in de leerstof

Om voor begaafde leerlingen een passend onderwijsaanbod te verzorgen, moeten er aanpassingen in het leerstofaanbod plaatsvinden. Het aanbod moet aansluiten bij de speciale leer- en persoonlijkheidseigenschappen van begaafden. Daarom zijn er bepaalde voorwaarden waar een verrijkingsopdracht aan moet voldoen, zoals het ruimte geven voor het creatieve vermogen. Ingekaderde opdrachten zijn demotiverend. Ook moet de taak intrinsiek moeilijk zijn en vragen om grote denkstappen. Het verrijkingsmateriaal moet niet bovenop het gewone werk komen, maar in plaats van overbodige oefen- en herhalingsstof. De opdracht moet van de leerling een wezenlijke leerinspanning vragen. De leerstof moet naar de zone van naaste ontwikkeling reiken. We spreken hierbij van verrijken. *(Kerpel, A., 2014)*

Naast verrijken is compacten van de leerstof van belang. Dat wil zeggen dat de lesinhoud van een of enkele vakken wordt aangepast aan datgene wat de leerling nodig heeft. De leerling slaat bepaalde stof over, omdat deze al beheerst wordt.

Compacten

Compacten is het overslaan van overbodige herhaling- en oefenstof *(Kerpel, A., 2014)*. Er kan schoolbreed voor een bepaalde niveaugroep gecompact worden, hierbij spreken we van convergent compacten. Daarnaast kan compacten ook individueel op basis van behaalde leerresultaten, hierbij spreken we van divergent compacten.

Compacten kan op twee manieren:

- De eerste leerlijn. 40% van de oefenstof wordt geschrapt. Dit is bedoeld voor begaafde leerlingen, kinderen met een beperkte didactische voorsprong of leerlingen met een talent op één vakgebied.
- De tweede leerlijn. 60% van de oefenstof wordt geschrapt. Dit is bedoeld voor hoogbegaafde leerlingen, kinderen met een grote didactische voorsprong of vervroegd doorgestroomde leerlingen. *(Kerpel, A., 2014)*

Voorwaarden voor compacten:

- Inzichten in kerndoelen en leerlijnen.
- Methodes los durven laten.
- Goed klassenmanagement.
- Vertrouwen in de begaafdheid van jouw begaafde leerling (ondanks dat hij wel eens foutjes maakt).
- Enthousiasme van de leerkracht

Verrijken

Bij verrijking gaat het erom dat de leerling werk krijgt met meerwaarde in plaats van dat de leerling meer werk krijgt.

Verrijken kan op verschillende manieren:

- Verdieping: De reguliere stof wordt met opdrachten uitgebreid. Deze opdrachten zijn vooral gericht op het zelfstandig leren.
- Verhoging: Kennis en vaardigheden worden op een hoger abstractieniveau aangeboden. Deze opdrachten zijn niet alleen gericht op zelfstandig leren, maar ook op zelfverantwoordelijk leren.
- Verbreding: Presentatie van vakken die niet direct behoren tot het onderwijsaanbod. Deze opdrachten zijn niet alleen gericht op zelfstandig leren, maar ook op zelfverantwoordelijk leren. *(Hoogeveen, L., Hell, J. van & Verhoeven, L., 2015)*

Bij de verrijking zijn een aantal aandachtspunten van belang. *(Kuipers, J. & De Bruin - De Boer, A., 2016)*

Inzet van de materialen:

- Het verrijkingsmateriaal komt in plaats van het reguliere werk.
- Het materiaal wordt in samenspraak met de leerling gekozen. Door de leerling bij de keuze van de activiteiten te betrekken, maakt u de leerling medeverantwoordelijk voor de keuze. Heeft de leerling gekozen, dan wordt het werk ook afgemaakt.
- Bij het kiezen van de materialen gaat de voorkeur uit naar afgeronde leerstofpakketten die niet vooruitlopen op de leerstof van het VO.
- De materialen worden gekozen uit de kasten van Levelspel en Levelwerk.
- Het werken met verrijkingsmateriaal kan in een kringgesprek worden besproken in de groep. Hierdoor wordt voorkomen dat de leerling de vragen van zijn groepsgenoten ("waarom doe jij ander werk?") moet beantwoorden.
- Het werken aan deze activiteiten is ingeroosterd en vindt plaats op een geplande tijd en op een vaste werkplek. Meestal zal dit in de klas zijn, maar soms (bijv. bij het bekijken van beeldmateriaal) is het in een andere ruimte.
- Om onnodig schakelen te voorkomen kan de tijd, die beschikbaar is om met verrijkingsmateriaal te werken, geclusterd worden. Bijv. Op maandag maakt de leerling de helft van de rekentaak van maandag en de helft van de rekentaak van dinsdag. Op dinsdag kan de leerling de hele werktijd besteden aan het werken met verrijkingsmateriaal. Hierdoor wordt twee keer per week schakelen tijdens een werktijd voorkomen en bovendien weet u exact hoeveel tijd de leerling aan het materiaal heeft kunnen besteden. U kunt dus duidelijke eisen stellen. Tevens wordt voorkomen dat de leerling het reguliere werk gaat 'uitsmeren' over de hele werktijd.
- Verrijkingsmateriaal wordt ingezet met een doel.
- Aan verrijkingsmateriaal worden eisen gesteld.
- Het is belangrijk, dat ook deze activiteiten beoordeeld worden en dat de beoordeling op het rapport wordt vermeld. Kinderen denken namelijk rechtlijnig: 'alles wat de leerkracht belangrijk vindt, staat op mijn rapport.'
- Door op voorhand uw beoordelingscriteria aan te geven, kunt u communicatiestoornissen voorkomen.
- Zorg voor voldoende variatie in opdrachten en werkvormen.
- Ga op zoek naar sparringspartners. Samenwerken is zeer verrijkend, bovendien voorkomt het dat het kind een uitzonderingspositie in gaat nemen.

Overstijgende leerdoelen:

1. Werk- en leerstrategie. De leerling zal bij het werken met verrijkingsmaterialen andere werk- en leerstrategieën moeten gaan toepassen.
2. Om leren gaan met faalervaringen. De verrijkingsmaterialen zijn moeilijker en uitdagender en de kans op het maken van fouten is groter. De leerling kan nu leren dat het maken van fouten inherent is aan het leren en zal beter om leren gaan met het maken van fouten. Deze ervaring is essentieel voor de opbouw en het behoud van een realistisch zelfbeeld.
3. Leren doorzetten. De leerling zal ervaren dat ook hij/ zij zich zal moeten inspannen. Ook zal de leerling ervaren dat de inspanning niet altijd direct tot succes leidt.

De rol van de leerkracht:

1. Het uitgangspunt is dat de groepsleerkracht de instructie geeft, begeleidt en nakijkt.
2. Veranderende rol van de leerkracht. De rol van de leerkracht verandert met name in de bovenbouw bij het werken met verrijkingsmateriaal, van instructiegever naar procesbegeleider.
3. Verwacht geen dankbaarheid van de leerling. U moet zich realiseren dat uw extra inzet niet altijd wordt beloond met een gulle lach van de leerling. Een aantal leerlingen wil liever geen fouten maken en sputtert tegen bij de uitdagende materialen. Soms geven de leerlingen aan liever mee te willen doen met het reguliere programma. Het expliciet bespreken van de doelstelling van het verrijkingsmateriaal helpt in veel gevallen.

Compacten & verrijken op De Kriekenhof

Bij het invullen van stap 4 van de Sidi-3, maakt de Intern begeleider een overzicht van het functioneringsniveau van de leerling. Daaruit komt een advies voor het leerstofaanbod. De intern begeleider bespreekt dit met de leerkracht. De leerkracht bespreekt het advies met de ouder(s). De leerkracht bespreekt en overlegt met de leerling welke leerstof nodig is en waarmee de leerling gaat werken. We werken op de Kriekenhof met Divergent compacten, door vooraf toetsen af te nemen. De Intern Begeleider stelt (evt. met hulp van de plusklasleerkracht) met de leerkracht een plan van aanpak voor het leerstofaanbod op. De leerkracht maakt een plan waarin het doel van compacten/ verrijken vermeld staat en de manier hoe de leerling gaat compacten verrijken. De resultaten worden zichtbaar gemaakt voor de leerling en ouders. Dit kan bijvoorbeeld door een portfolio of inlegvel bij het rapport. Dit laatste is een speerpunt voor schooljaar 2019/2020.

Compacten & verrijken per vakgebied - groep 1-2		
	Nu	toekomst
Rekenen	Schatkist: verdiepingsvragen. Levelwerkboekje	Schatkist: verdiepingsvragen. Denksleutels inzetten. Levelspellen Werklessen aanpassen aan plusleerlingen. Leerrijke omgeving.
Taal	Schatkist: verdiepingsvragen. Levelwerkboekje	Schatkist: verdiepingsvragen. Denksleutels inzetten. Levelspellen Werklessen aanpassen aan plusleerlingen. Veilig in stapjes. Leerrijke omgeving.

Compacten & verrijken per vakgebied - groep 3		
	Nu	toekomst
Rekenen	-Kinderen maken *** sommen en ook wat sommen van ** -Klaar? Pluswerkboek	-Compacten: per les bekijken wat uitdagend is voor de kinderen en wat de kinderen gaan maken. - Projectles - Weektaak: per keer bekijken wat nodig is. - Rekeningtellers: bekijken of het uitdagend is en of de opdrachten iets toevoegen (niet: meer van hetzelfde). - Regelmatig overleg met het kind over het werk - De leerkracht stelt eisen over wat de leerling af moet hebben.

		<p>- Meedoen met de uitleg van de les als er nieuwe leerstof wordt aangeboden.</p> <p>Tip: geef de weektaak voor de volg. week op vrijdag. Laat de kinderen kijken waar ze uitleg bij nodig hebben en plan de uitleg voor de komende week in.</p>
Veilig leren lezen	ZON-versie	<p>-Per kind bekijken wat het moet maken uit de ZON-versie.</p> <p>-Humpie-dumpie</p> <p>-Feestneus</p>
Geschiedenis/ aardrijkskunde	Er gaat gewerkt worden aan thema's. Ieder kind kan dan (vrijblijvend) zijn eigen inbreng hebben.	- Zet in op verschillende opdrachten, door middel van gerichte vragen.

Compacten & verrijken per vakgebied - groep 4-8

	Nu	Toekomst
Rekenen	<p>- Routeboekje (ze maken van som 3 iets minder)</p> <p>-Kinderen maken *** sommen en ook wat sommen van **</p> <p>-Klaar? Pluswerkboek/ Rekentijgers/Kien</p>	<p>-Schaduwtoets, voorafgaand aan de lessen. A.d.v. deze lessen bekijken we welke kinderen met welke lessen meedoen of met verrijkingsmateriaal (vb. KIEN) gaan werken.</p> <p>- Projectles</p> <p>- Weektaak: per keer bekijken wat nodig is.</p> <p>- Plustaak: bekijken of het uitdagend is en of de opdrachten iets toevoegen (niet: meer van hetzelfde).</p> <p>- Regelmatig overleg met het kind over het werk</p> <p>- Eisen stellen als leerkracht wat de leerling af moet hebben.</p> <p>- Werken met een weektaak</p> <p>- Meedoen met de uitleg van de les als er nieuwe leerstof wordt aangeboden.</p> <p>Tip: geef de weektaak voor de volg. week op vrijdag. Laat de kinderen kijken waar ze uitleg bij nodig hebben en plan de uitleg voor de komende week in.</p>

<p>Spelling</p>	<p>-Ze werken ook in het spellingboek. -Ze werken niet uit het kopieerboek, maar hebben een ander boekje. Hierin staan andere opdrachten die betrekking hebben op hetzelfde onderwerp.</p>	<p>Start: Voorafgaand aan de lessen de toets Spellingspeurder (software op de chromebook) afnemen bij alle kinderen.</p> <p>Adhv deze toets bepalen we welke leerling(en) op de volgende manier gaan werken: Dag 1: plustaak Dag 2: werkboek Dag 3: plustaak Dag 4: werkboek Dag 5: <ul style="list-style-type: none"> - dictee over de uitlegkaarten - groep 6/7: les 3 werkboek. </p> <p>Geen kopieerbladen.</p> <p>Meedoen met de uitleg van de les als er nieuwe leerstof wordt aangeboden.</p> <p>Tip: Via de software kun je ook extra verwerkingsmateriaal vinden: werkuur → mix taken. Tip: maak een overzicht welke regels de kinderen beheersen.</p>
<p>Taal</p>	<p>x</p>	<p>Start: Voorafgaand aan de lessen de toets Woordenschat in beeld (software op chromebook). afnemen bij alle kinderen.</p> <p>Adhv deze toets bepalen we welke leerling(en) op de volgende manier gaan werken:</p> <p>-Plustaak ipv twee taallessen woordenschat. - Taalbeschouwing (les 3, 7 en 11): grammatica en zinsontleding.</p> <p>Taalbeschouwing: Plustaak taal</p> <p>Tip: Voor extra oefenbladen van de methode, staan er bij werkuur bij het blok extra oefenbladen. Deze sluiten aan op de aangeboden lesstof.</p>

		Tip: Pre-teaching bij taalbeschouwing. Je kunt er ook voor kiezen om de eerste week wel 3 lessen van de methode te doen, zodat je de uitleg van de methode gebruikt en dan in de weken erna twee lessen te vervangt.
Lezen	Estafetteeloper	- Estafetteeloper - Villa Alfabeth
Begrijpend lezen	De kinderen van groep 5-8 zijn ingedeeld in niveaugroepen. Vb. er zijn groep 5 kinderen die meedoen met groep 8 kinderen.	
Geschiedenis/ aardrijkskunde	Er gaat gewerkt worden aan thema's. Ieder kind kan dan (vrijblijvend) zijn eigen inbreng hebben.	- Zet in op verschillende opdrachten, door middel van gerichte HOTS-vragen.

Extra tips:

- Laat de kinderen van tevoren kijken waar ze uitleg bij nodig hebben. Dan kun je, als leerkracht, een moment inplannen wanneer je uitlegt.
- Rooster elke dag 15 min. in voor uitleg aan de plusleerlingen.
- Werk met weektaken.
- Doorgaande lijn met een weektaak:
 - + Taken per vakgebied (per dag) opschrijven.
 - + Groep 8 taken per vakgebied (per week) opschrijven, waarbij de kinderen per dag moeten bekijken wat ze gaan doen (= plannen).

Hoofdstuk 4: Plusklas

Aanmelding

Ieder (begaafd) kind moet de uitdaging kunnen krijgen waar hij/ zij om vraagt, of wat hij nodig heeft. Wanneer het de leerkracht lukt om de leerling binnen de groep *die* uitdaging te bieden, is er geen noodzaak om een kind deel te laten nemen aan de plusklas, behalve als deze leerling behoefte heeft om zijn ontwikkelingsgelijken te ontmoeten. Lukt het de leerkracht, om welke reden dan ook, niet om aan de behoefte van deze leerling tegemoet te komen, dan is het goed om hem deel te laten nemen aan de plusklas.

In de eerste twee schoolweken vullen alle leerkrachten de SIDI-3 in. Na het invullen van de SIDI-3 bespreekt de leerkracht de ingevulde lijst met de intern begeleider. Bij dit gesprek wordt besproken of er leerlingen geselecteerd moeten worden voor de plusklas. Bij de selectie van de leerlingen wordt gekeken naar de ingevulde Sidi-3, observaties in de klas en de CITO/ toetsgegevens. De intern begeleider bespreekt de selectie met de leerkracht van de plusklas. Elk schooljaar wordt opnieuw bekeken welke leerlingen in dat schooljaar deelnemen aan de plusklas. Indien nodig kunnen leerlingen ook later in het jaar instromen in de plusklas. Dit gaat altijd in overleg met de intern begeleider en plusklasleerkracht.

Aanpak

De plusklasleerkracht werkt met persoonlijke leerdoelen die samen met het kind en zijn/haar leerkracht opgesteld worden. In het logboek beschrijven de kinderen dan wat ze die ochtend gedaan hebben, hoe dat gegaan is, hoe ze een eventueel probleem hebben opgelost, welke hulp ze de volgende keer nodig hebben, op welke manier ze aan hun leerdoel gewerkt hebben en hoe we dat kunnen merken enz. enz. Het logboek nemen ze mee naar de klas zodat de leerkracht kan lezen waar die leerling die ochtend aan gewerkt heeft. De leerkracht maakt twee keer per week ongeveer een half uur vrij om verder te gaan met de opdracht waar hij/zij in de plusklas mee begonnen is en waar dus al instructie opgegeven is. Van de leerkracht wordt hierbij verwacht dat de leerkracht begeleiding geeft (mocht dat nodig zijn) en dat de leerkracht erop toeziet dat de leerling, iedere keer als hij/zij aan de opdracht gewerkt heeft, zijn/haar logboek bijhoudt. Zodoende kan er een doorgaande lijn gecreëerd worden.

Planning :

- Inloop waarbij diverse materialen klaarliggen waarmee de kinderen even aan de slag kunnen gaan, zodat de plusleerkracht met alle kinderen even een kort praatje kan hebben. (~15 min)
- Korte denkopdrachten, (filosofisch) gesprek e.d. (~30 min)
- Werken aan een individuele of groepsopdracht waarbij het persoonlijk leerdoel van de kinderen centraal staat. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met met open opdrachten die het creatief, analytisch en praktisch denken bevorderen (die opdrachten kunnen in het verlengde van de reguliere lesstof liggen, maar kunnen ook het onderwijsaanbod overstijgen.) (~60 min)
- Evalueren en invullen logboek* (~15 min)

Ouders worden maandelijks op de hoogte gebracht door middel van een mail van de plusklasleerkracht.

Hoofdstuk 5: Kangoeroeklas

CSG De Waard kent naast het werk en de mogelijkheden op haar scholen ook een bovenschoolse begaafdengroep: De Kangoeroeklas. In de kangoeroeklas komen kinderen bij elkaar van verschillende scholen. Meestal zijn het de kinderen die sneller leren of verder zijn met hun 'gewone werk', maar dat hoeft niet altijd. Er zijn ook hele slimme kinderen die niet in de kangoeroegroep zitten of omgekeerd. In principe organiseert elke school passend werk voor al haar leerlingen, echter soms is er behoefte aan iets wat niet 1-2-3 te regelen is in een standaard schoolsetting.

De nadruk bij de Kangoeroeklas ligt altijd op kindgericht/ervaringsgericht werken en niet op het verwachtingspatroon van ouders, maatschappij of leerkrachten. Er wordt met name gewerkt aan het welzijn van de kinderen. Het kan zijn dat de kinderen bij de kangoeroeklas anders denken, handelen, leren en beleven. Hoe moet/kun je bijvoorbeeld omgaan met je (meer- of) hoogbegaafdheid? Waar ga je tegenaan lopen en hoe kun je dat voor zijn?

De kinderen leren veel niet-meetbare dingen. Soms zijn de zaken die ze leren niet eens direct zichtbaar, daarom wordt er veel met de kinderen geëvalueerd door middel van gesprekken waarin ze ontdekken en leren aangeven waar leer- en verbeterpunten zitten. De kinderen zoeken naar oorzaken en formuleren nieuwe doelstellingen. Kinderen leren eigen verantwoordelijkheid te nemen en leren nieuwe eigen uitdagingen te maken. Doelen moeten ook haalbaar zijn, het stellen van goede doelen is helemaal niet zo gemakkelijk als het lijkt!

De kinderen leren andere oplossingsstrategieën te gebruiken. Dat kan bijvoorbeeld door het samen aanpakken van opdrachten. Het luisteren naar elkaars oplossingen of aanpak kan belangrijk zijn voor de kinderen in de kangoeroegroep. Soms is er meer mogelijk dan alleen wat het kind zelf bedacht en kan een combinatie van oplossingen nog weer veel interessanter zijn. Er mag ook veel mis gaan. Soms leren de kinderen onder begeleiding dat iets niet lukt en dat is niet altijd makkelijk.

Een ander belangrijk hoofddoel van de Kangoeroeklas is het ontmoeten van kinderen die tegen dezelfde 'problemen' aanlopen of hetzelfde denken. Dit is mogelijk omdat er kinderen van verschillende scholen bij elkaar komen. Door alle gesprekken leren de kinderen heel veel over zichzelf en hun leerproces.

Hoofdstuk 6: Vervroegde doorstroming/ versnellen

Vervroegd doorstromen vraagt om een zorgvuldige afweging. Als onderwijsaanpassingen, zoals genoemd in voorgaande hoofdstukken, niet voldoende zijn voor een optimale groei van de leerlingen, zullen we overwegen of versnellen de leerling hulp kan bieden. Hierbij zijn twee mogelijkheden:

Versnellen binnen een vak

Als school vinden wij het belangrijk dat er zo veel mogelijk compact en verrijkt wordt, i.p.v. dat de leerling versnelt in de leerstof. Mocht dit niet voldoende zijn, dan kan de leerling na het maken van een aantal toetsen, overleg met ouders, intern-begeleider, leerkracht en leerling versnellen in de leerstof. Hoe dit versnellen verloopt, hangt af van de prestaties en het leervermogen van de leerling. De plusklasleerkracht maakt samen met de intern-begeleider en de leerkracht een plan van aanpak. Dit plan van aanpak wordt besproken met de leerling en ouders.

Versnellen naar een volgende groep

Bij het versnellen naar een volgende groep spelen de volgende factoren een belangrijk rol:

- De didactische noodzaak.
- De capaciteiten van de leerling.
- Het sociaal functioneren van de leerling.
- Het zelfbeeld. Hoogbegaafden hebben meer kans om een scheef zelfbeeld te ontwikkelen.
- Werk- en leerstrategieën.
- Leer- en/of persoonlijkheidsstoornis.
- Grenzen van de school.
- Mogelijkheden om de leerling en de leerkracht te begeleiden.
- Pedagogisch klimaat van de ontvangende groep.
- De visie van alle betrokkenen: leerling, ouders, leerkracht en intern begeleider.

Kerpel, A. (2014). Beleid rond hoogbegaafdheid. Geraadpleegd op 22-11-2018, van <https://wij-leren.nl/beleid-hoogbegaafdheid.php>

Bij het versnellen naar de volgende groep maken we gebruik van de VersnellingWenselijkheidsLijst (*Hoogeveen, L., Hell, J. & Verhoeven, L., 2015*), waarbij gebruikt wordt gemaakt van gestandaardiseerde testen, ervaringen, observaties van ouders en leerkrachten. Het formulier wordt gebruikt in overleg met de leerling, ouders, leerkrachten, intern-begeleider en plusklasleerkracht. Het invullen van het formulier en de diverse gesprekken resulteert in een advies, een plan van aanpak en tijdsplan. Dit advies, plan van aanpak en tijdsplan wordt besproken met de directeur, waarna zij akkoord gaat of niet. Vervolgens worden alle betrokken op de hoogte gebracht.

Hoofdstuk 7: Bijzondere leerlingenzorg

Onderpresteren

Onderpresteerders hebben meestal op veel fronten tegelijk hulp nodig, terwijl de leerkracht maar één ding tegelijk kan. Bij het begeleiden van onderpresteerders is het daarom belangrijk om te starten met het gebied wat relatief snel en gemakkelijk resultaat oplevert. Doorgaans levert het verbeteren van werk- en leerstrategieën het meeste rendement. Omdat de leerstof te makkelijk was, hebben de onderpresteerders vaak geen echte strategie ontwikkelt die ze bij moeilijke taken kunnen inzetten. Meestal maakten ze de opdracht met hun eigen kennis en ervaring, niet door een goede taakaanpak. Doordat deze strategieën vooruitgaan, gaat de leerling beter presteren op onderdelen die hij eerst lastig vond. Dit heeft een positieve uitwerking op zijn competentiebeleving.

Bij onderpresteerders is het belangrijk dat ze eigenaar van het probleem worden, alleen dan zal de begeleiding effect hebben. Bij de begeleiding zijn naast de leerling en de leerkracht ook de intern begeleider en de ouders betrokken. Kerpel, A. (2014). *Beleid rond hoogbegaafdheid. Geraadpleegd op 22-11-2018, van <https://wij-leren.nl/beleid-hoogbegaafdheid.php>*

Als we we het idee krijgen dat leerlingen onderpresteren, of als ouders dit aangeven, ondernemen we *stap 6b Onderpresteren* van het SIDI-3 protocol (blz. 68,69).

Uitzonderingen

Er zijn situaties waarbij de aanpak, zoals genoemd in ons beleid, niet werkend of passend is. De aanpak zoals genoemd in ons beleid betreft een aantal uitzonderingen:

- Leerlingen met een disharmonische ontwikkeling
- Problemen in de sociaal emotionele ontwikkeling
- Begaafde kinderen met een leerstoornis vb. dyslexie/ dyscalculie
- Begaafde kinderen met een gedragsstoornis

Een beschrijving van deze uitzonderingen is te vinden in het Sidi-3 protocol, blz. 79-83.

Hoofdstuk 8: Tijdspad

	Datum realisatie	Datum evaluatie
Sidi-3 invullen	okt. 2017	mei 2019
Oudergesprekken a.d.v. de Sidi-3	okt 2018	mei 2019
Plan van aanpak a.d.v. de Sidi-3	nov. 2019	mei 2019
HB-beleid afronden	nov.2018	mei 2019
Plusklas door een HB-deskundige	okt. 2018	mei 2019
Compacten/ Verrijken (kennis opdoen en in werking stellen) Begeleidt oefenen door HB-deskundige.	schooljaar 2018/2019	mei 2019
HB-beleid naar mt	dec. 2018	dec. 2018
HB beleid naar team	jan. 2018	jan. 2018
HB beleid op de website	feb. 2018	feb. 2018
Resultaten van compacten/ verrijken op rapport vermelden/ Bijv. dmv portfolio of inlegvel.	schooljaar 2019/2020	mei 2020
Bijzondere leerlingenzorg (kennis opdoen en leren over de aanpak)	schooljaar 2019/2020	mei 2020

Bronnenlijst

Hoogeveen, L., Hell, J. van, Verhoeven, L. (2015). *De VersnellingsWenselijkheidsLijst*. Centrum voor BegaafdheidsOnderzoek Katholieke Universiteit: Nijmegen.

Kerpel, A. (2014). *Beleid rond hoogbegaafdheid*. Geraadpleegd op 10-07-2018, van <https://wij-leren.nl/beleid-hoogbegaafdheid.php>

Kuipers, J., de Bruin-de Boer, A. (2016). *Protocol voor signalering en diagnosticering van intelligente en (hoog)begaafde kinderen in het primair onderwijs*. Eduforce: Drachten.